7–11 ΕΤΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ ΒΙΒΛΙΟ

Το δίχτυ του Ροβινσώνα

Μια ιστορία εμπνευσμένη από τον Ροβινσώνα Κρούσο

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο Ροβινσώνας, ένας ναυτικός που βρέθηκε μόνος σε ένα νησί

Ο Ζαχαρίας, ένας φλύαρος πράσινος παπαγάλος με κόκκινο κεφάλι

Τι κάνεις όταν είσαι μόνος σε ένα νησί και πεινάς; Πιάνεις ψάρια με τα χέρια σου, φυσικά! Τι γίνεται όμως αν θέλεις να πιάσεις πολύ περισσότερα; Τότε πρέπει να κάνεις κάτι δύσκολο: να φας λίγο λιγότερο σήμερα, για να φτιάξεις κάτι που θα σε βοηθά για πολύ καιρό.

Ας γνωρίσουμε τον Ροβινσώνα και τον φίλο του, τον Ζαχαρία τον παπαγάλο. Η ιστορία είναι φανταστική, όμως αυτό που ανακαλύπτουν ισχύει για όλους μας.

ΕΝΑ ΠΡΩΙ, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ

Μόνος σε ένα νησί

Μετά από μια μεγάλη καταιγίδα, το καραβάκι του Ροβινσώνα έχει σκαλώσει στα βράχια. Ο Ροβινσώνας κολύμπησε ως την ακτή ενός μικρού νησιού όπου δεν ζει κανείς. Τώρα ξυπνά στην άμμο, με το ψάθινο καπέλο του δίπλα του, και κοιτάζει γύρω του: φοίνικες, γαλάζια θάλασσα και... δυο στρογγυλά μάτια που τον κοιτάζουν από ένα κλαδί.

«Ποιος είσαι εσύ;» ρωτά ένας πράσινος παπαγάλος με κόκκινο κεφάλι. «Είμαι ο Ροβινσώνας.» «Κι εγώ ο Ζαχαρίας!» λέει ο παπαγάλος. «Καλώς ήρθες στο νησί μου. Πεινάς;» Η κοιλιά του Ροβινσώνα γουργουρίζει δυνατά. «Πάρα πολύ!»

ΣΤΗ ΡΗΧΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Ψάρια με γυμνά χέρια

Στη ρηχή, ζεστή θάλασσα κολυμπούν πολλά ψάρια. Ο Ροβινσώνας μπαίνει στο νερό ως τα γόνατα και... πλατς! Ένα ψάρι γλιστρά μέσα από τα δάχτυλά του. Πλατς! Και δεύτερο. Πάνω σε έναν βράχο, ο Ζαχαρίας κρατά την κοιλιά του από τα γέλια.

Ο Ροβινσώνας προσπαθεί από το πρωί ως το βράδυ. Στο τέλος της μέρας έχει πιάσει τρία μικρά ψαράκια. «Τρία ψάρια για μια ολόκληρη μέρα!» αναστενάζει. «Φτάνουν μόνο για το βραδινό.»

ΤΟ ΙΔΙΟ ΒΡΑΔΥ

Ο ιστός της αράχνης

Ψήνουν τα ψαράκια στη φωτιά, κάτω από τα αστέρια. Τότε ο Ροβινσώνας βλέπει κάτι ανάμεσα στα κλαδιά: έναν μεγάλο ιστό αράχνης που λάμπει στο φως της φωτιάς. «Κοίτα, Ζαχαρία! Η αράχνη δεν τρέχει πίσω από κάθε μύγα. Φτιάχνει έναν ιστό, και οι μύγες πιάνονται μόνες τους!»

Τα μάτια του Ροβινσώνα λάμπουν. «Θα φτιάξω κι εγώ έναν ιστό για ψάρια: ένα δίχτυ! Με ένα δίχτυ θα πιάνω πολλά ψάρια μαζί.» Ο Ζαχαρίας γέρνει το κεφάλι του. «Και πόσο θα σου πάρει να το φτιάξεις;» «Πολλές μέρες, φοβάμαι...»

ΤΙΣ ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΜΕΡΕΣ

Λίγο λιγότερο σήμερα

«Αν κάθομαι όλη μέρα και φτιάχνω το δίχτυ, πότε θα πιάνω ψάρια; Τι θα τρώω;» σκέφτεται ο Ροβινσώνας. Βρίσκει λοιπόν ένα σχέδιο. Για μερικές μέρες ψαρεύει όπως πριν, αλλά τρώει δύο ψάρια αντί για τρία. Το τρίτο το κρεμά σε μια ξύλινη κρεμάστρα, να ξεραθεί στον ήλιο για να κρατήσει πολύ.

Μαζεύει ακόμη καρύδες και μπανάνες και τις φυλάει στη σκιά της καλύβας. «Δύο ψάρια αντί για τρία; Η κοιλιά σου θα γκρινιάζει!» λέει ο Ζαχαρίας. «Λίγο θα γκρινιάξει», γελά ο Ροβινσώνας. «Κάθε ψάρι που κρατάω σήμερα θα με ταΐσει τις μέρες που θα φτιάχνω το δίχτυ.»

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΙΝΙΚΕΣ

Σπάγκος από καρύδες

Τώρα ο Ροβινσώνας ψαρεύει μόνο λίγο, νωρίς το πρωί. Τον υπόλοιπο χρόνο κάθεται κάτω από τους φοίνικες και βγάζει τις καφετιές ίνες από τα τριχωτά τσόφλια των καρύδων. Τις στρίβει ανάμεσα στα δάχτυλά του, ώσπου να γίνουν ένας γερός σπάγκος.

Ο Ζαχαρίας θέλει να βοηθήσει. Αρπάζει με το ράμφος του την άκρη του σπάγκου και τραβά. «Ε, δεν παίζουμε τράβα το σχοινί!» γελά ο Ροβινσώνας. Λίγο λίγο ο σπάγκος μακραίνει, γιατί ένα δίχτυ θέλει πάρα πολύ σπάγκο.

ΜΕΡΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΡΑ

Κόμπο κόμπο

Ύστερα αρχίζουν οι κόμποι. Ο Ροβινσώνας κάθεται σε ένα σκαμνάκι στη σκιά της καλύβας και δένει κόμπο στον κόμπο, τρυπούλα την τρυπούλα. Όταν συγκεντρώνεται, βγάζει λίγο τη γλώσσα του έξω. Κάθε βράδυ χαράζει μια γραμμή στον κορμό του φοίνικα, για να μετρά τις μέρες.

Για φαγητό έχει τα ξερά ψάρια και τις καρύδες που είχε φυλάξει, και ο Ζαχαρίας τρώει τις μπανάνες. Τα ψάρια στην κρεμάστρα λιγοστεύουν μέρα με τη μέρα. Το δίχτυ όμως μεγαλώνει!

ΕΝΑ ΒΡΟΧΕΡΟ ΒΡΑΔΥ

Να τα παρατήσουμε;

Ένα βράδυ βρέχει δυνατά. Τα δάχτυλα του Ροβινσώνα πονούν από τους κόμπους, και από τα ψάρια που είχε φυλάξει έχει μείνει μόνο ένα ξερό ψαράκι. Ο Ζαχαρίας, μουσκεμένος και κακόκεφος, φωνάζει: «Ας τα παρατήσουμε! Πήγαινε να πιάσεις ψάρια με τα χέρια, όπως παλιά!»

Ο Ροβινσώνας τρίβει τα δάχτυλά του και χαμογελά. «Αν σταματήσω τώρα, όλες αυτές οι μέρες θα πάνε χαμένες. Λίγο έμεινε, Ζαχαρία. Δύο μέρες ακόμη.» Ο Ζαχαρίας φουσκώνει τα φτερά του. «Καλά... αλλά μόνο δύο!»

Η ΔΕΚΑΤΗ ΜΕΡΑ

Το δίχτυ είναι έτοιμο!

Τη δέκατη μέρα ο Ροβινσώνας δένει τον τελευταίο κόμπο. Στην πάνω άκρη του διχτυού δένει άδεια τσόφλια καρύδας, για να επιπλέει, και στην κάτω μικρές πέτρες, για να κρέμεται ίσια μέσα στο νερό. Το απλώνει ανάμεσα σε δύο φοίνικες: είναι μεγάλο και γερό, με εκατοντάδες τετράγωνες τρυπούλες!

«Δέκα γραμμές στον φοίνικα!» μετρά ο Ζαχαρίας και χοροπηδά πάνω στο δίχτυ. «Δέκα μέρες με μικρά γεύματα και πονεμένα δάχτυλα», λέει περήφανος ο Ροβινσώνας. «Αύριο θα δούμε αν άξιζαν τον κόπο.»

ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΠΡΩΙ

Πλατς, πλατς, πλατς!

Το επόμενο πρωί ο Ροβινσώνας ρίχνει το δίχτυ στη ρηχή θάλασσα και περιμένει λίγο. Όταν το τραβά, είναι τόσο βαρύ που μόλις και μετά βίας το σηκώνει. Μέσα του χοροπηδούν δεκάδες ασημένια ψάρια! Ο Ζαχαρίας πετά από πάνω του και κράζει από χαρά.

Πριν από το μεσημέρι ο Ροβινσώνας έχει πιάσει τριάντα ψάρια. «Τριάντα!» φωνάζει. «Με τα χέρια μου ήθελα δέκα ολόκληρες μέρες για να πιάσω τόσα!» Και μας κλείνει το μάτι.

ΕΝΑ ΗΣΥΧΟ ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Ένα απόγευμα στην αιώρα

Τώρα ο Ροβινσώνας ψαρεύει μόνο ένα πρωί και έχει ψάρια για πολλές μέρες. Τα απλώνει στην κρεμάστρα και εκείνα ξεραίνονται στον ήλιο. Με τον σπάγκο που περίσσεψε πλέκει μια αιώρα και την κρεμά ανάμεσα σε δύο φοίνικες.

Ο Ζαχαρίας ξαπλώνει δίπλα του, με τα φτερά πίσω από το κεφάλι. «Θυμάσαι που ψάρευες από το πρωί ως το βράδυ για τρία ψαράκια;» «Θυμάμαι», λέει ο Ροβινσώνας. «Τώρα το δίχτυ κάνει τη δύσκολη δουλειά, κι εγώ έχω χρόνο και για άλλα πράγματα.»

ΚΑΘΕ ΣΟΥΡΟΥΠΟ

Ένα δίχτυ θέλει φροντίδα

Κάθε σούρουπο ο Ροβινσώνας ελέγχει το δίχτυ του. Αν βρει μια σκισμένη τρυπούλα, την μπαλώνει με λίγο καινούργιο σπάγκο, πριν μεγαλώσει. Ο Ζαχαρίας του φέρνει τον σπάγκο με το ράμφος του. «Αν το προσέχουμε», λέει ο Ροβινσώνας, «θα μας κρατήσει πολύ καιρό.»

Με τον χρόνο που του περισσεύει, ο Ροβινσώνας έχει πλέξει ένα καλάθι και σκαλίζει έναν μεγάλο κορμό για να γίνει βάρκα. «Πάλι μια δουλειά πολλών ημερών;» ρωτά ο Ζαχαρίας. «Ναι», λέει ο Ροβινσώνας. «Με μια βάρκα θα ψαρεύουμε και στα βαθιά!»

ΛΙΓΟ ΚΑΙΡΟ ΑΡΓΟΤΕΡΑ

Άξιζε κάθε κόμπος

Λίγο καιρό αργότερα, η βάρκα είναι έτοιμη. Το βράδυ κάνουν γιορτή στην παραλία: ψάρια στη φωτιά για τον Ροβινσώνα, μπανάνες για τον Ζαχαρία και δροσερό νερό καρύδας για τους δυο τους. «Θυμάσαι τις μέρες που πεινούσαμε και δέναμε κόμπους;» ρωτά ο Ροβινσώνας.

«Άξιζε κάθε κόμπος!» κράζει ο Ζαχαρίας. Ο Ροβινσώνας σηκώνει την καρύδα του: «Αύριο θα κάνουμε τον γύρο του νησιού με τη βάρκα μας!» Ο Ζαχαρίας σκέφτεται λίγο και λέει: «Τότε απόψε ας κρατήσουμε μερικά ψάρια για το ταξίδι!» Και γελούν και οι δύο κάτω από το πρώτο αστέρι.

Τέλος

Το δίδαγμα

Με τα χέρια του ο Ροβινσώνας έπιανε τρία ψάρια τη μέρα. Για να φτιάξει το δίχτυ, χρειάστηκε πρώτα να τρώει λίγο λιγότερο και να κρατά φαγητό στην άκρη, για τις μέρες που δεν θα ψάρευε. Ήταν δύσκολο, και κανείς δεν του υποσχέθηκε ότι θα τα καταφέρει.

Όταν όμως το δίχτυ ετοιμάστηκε, έπιανε σε ένα πρωί όσα ψάρια έπιανε πριν σε δέκα μέρες, και του περίσσευε χρόνος για μια αιώρα, ένα καλάθι και μια βάρκα. Έτσι γίνεται και στη ζωή: τα καλά εργαλεία δεν πέφτουν από τον ουρανό. Κάποιος τα φτιάχνει, αφού πρώτα κρατήσει κάτι για αύριο αντί να τα φάει όλα σήμερα. Και τα εργαλεία θέλουν φροντίδα, για να μας βοηθούν για πολύ καιρό.

Την επόμενη φορά που θα κρατήσεις κάτι για αύριο ή θα κοπιάσεις για κάτι που αργεί, θυμήσου τον Ροβινσώνα και τον Ζαχαρία: άξιζε κάθε κόμπος!

Για τους μεγάλους: πηγές και περισσότερη μελέτη

ΑΠΟ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΣΕΛΙΔΑ

- **Σελίδα 1:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §2
- **Σελίδα 2:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §2
- **Σελίδα 3:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §4 · Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §10
- **Σελίδα 4:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §4 · Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §15
- **Σελίδα 5:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §4
- **Σελίδα 6:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §4 · Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §12
- **Σελίδα 7:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §40
- **Σελίδα 8:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §4
- **Σελίδα 9:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §4 · Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §9
- **Σελίδα 10:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §9
- **Σελίδα 11:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §23 · Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §10
- **Σελίδα 12:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §15 · Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §17
- **Το δίδαγμα:** Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §4 · Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §9 · Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §15

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΜΕΛΕΤΗ

- Murray N. Rothbard, «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9: το κλασικό παράδειγμα με τον Ροβινσώνα στο ερημονήσι, που μαζεύει μούρα με το χέρι και φτιάχνει ένα μακρύ ραβδί για να τα τινάζει από τα δέντρα. Από εκεί ξεκινά η ιδέα αυτής της ιστορίας.
- Στην ίδια ενότητα, ο Rothbard εξηγεί και γιατί αξίζει να επισκευάζει κανείς ένα εργαλείο, όπως ο Ροβινσώνας μπαλώνει το δίχτυ του: «Άνθρωπος, Οικονομία και Κράτος», κεφ. 1, ενότητα 9, §23.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Οι εικόνες είναι εικονογραφήσεις για παιδιά και η ιστορία είναι φανταστική. Ο Ροβινσώνας είναι εμπνευσμένος από τον ήρωα του Daniel Defoe (1719)· ο Ζαχαρίας είναι επινοημένος. Το παράδειγμα του Ροβινσώνα σε ένα ερημονήσι το χρησιμοποιούν συχνά οι οικονομολόγοι της Αυστριακής Σχολής. Ο Rothbard μιλά για μούρα και ένα ραβδί, και σημειώνει ότι για να πιάσει κανείς ψάρια χρειάζεται καλάμι ή δίχτυ· εμείς διαλέξαμε το δίχτυ. Οι αριθμοί (τρία ψάρια τη μέρα, δέκα μέρες, τριάντα ψάρια) είναι δικοί μας, για να μετρούν εύκολα τα παιδιά.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Από την ενότητα «Για παιδιά» του praxeologos.net.

praxeologos.net